www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 250. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 27. жовтня, 1925.

VOL. XXXIII. No. 250. Jersey City, N. J., Tuesday, October 27. 1925. THREE CENTS

Властителі копалень вугля проти навязання переговорів.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Воринер, представник товариства властителів копалень твердого вугля в їх переговорах з майнерами, заперечує всі чутки про те, що властителі схиляються до навязання нових переговорів зі страйкуючими майнерами.

Нюйорська стейтова вуглева комісія робить заходи, щоби допустити до таких переговорів, бо незадовго ціна на твердий вуголь можуть дійти до просто дивачної висоти.

ВЕЛИЧЕЗНІ БУРІ В СХІДНИХ І ПОЛУДНЕВИХ СТЕЙТАХ.

ВАШИНГТОН, 26. жовтня. — Цілу полудневу й східну частину Злучених Держав навістили вчора величезні бурі.

З міста Тросю, в стейті Алабамі, доносять, що околицю сього міста навістило страшне торнадо, від якого згинуло 16 осіб; цілі два повіти знищені.

В місті Болтиморі, в стейті Меріленд, буря знищила 17 морських літаків, що стояли на ріці Потапско. В околиці Ню Йорку буря затопила моторову лодку та втопила дві особи. Кромі сього згинуло тут ще троє осіб; одну жінку вітер здув з вікна.

Кораблі, що пливуть до Америки, повідомляють з моря, що вони натрафили по дорозі на такі бурі, що спізняться о два-три дні.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ПРО ВИХОВАННЄ МОЛОДЕЖИ.

ВАШИНГТОН, 25. жовтня. — Президент Кулидж говорив тут на межинародній конвенції товариства Янг Менс Крисчен Асосіейшен і в своїй промові звертав увагу на вагу передшкільного виховання дітий. Бесідник доказував, що нагляд родичів має для пізнішого розвою дитини важнійше значіннє, як школа.

АПТЕКИ НЕ ХОЧУТЬ ТОРГУВАТИ АЛЬКОГОЛЕМ.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Американські аптекарі, що збираються тут на річну конвенцію свого товариства, всі без виїмку виступають проти прогибіційного закона, котрий примушує аптеки торгувати алькогольними напитками. На думку аптекарів, алькоголем повинні торгувати не аптеки, а спеціяльні купці.

СМЕРТЬ ЗА НАСИЛЬСТВО.

СВАЕИНСБОРО, Джорджія, 24. жовтня. — Стейтовий суд розбирав тут нині справу Гвілера й Насворта, двох молодих мешканців сього стейту, обжалованих за насильство над одною молодою білою жінкою.

Пошкодована зізнавала на суді, що вона робила пішком прогульку з Ню Йорку до Флориди. По дорозі двох мущин, їдучих в авті, попросило її до авта, щоби її підвезти. Вони взяли її до свого дому і там її насилували. Передержавши її насильно в хаті, вони вивезли її рано поза місто та лишили її при дорозі, де вона й лежала, поки її не піднесли прохожі.

Суд засудив Гвілера, головного виновника, на кару смерти, а його товариша на 20 літ вязниці.

ТРОЄ ЛЮДИЙ ЗГИНУЛО В БУТЛЕГЕРСЬКИЙ ВІЙНІ.

НЮ ЙОРК, 24. жовтня. — В салуні на 57-ій Вулиці в сьому місті прийшло вчора над ранком до кровавої револьверової бійки. Коли нарешті поліція наспіла до салуну, вона застала там на землі трох мущин без життя. Поліційні розсліди показали, що кождий з убитих брав уже давнійше участь у бійках на тлі прогибіції.

ЗУДАРЕННЯ ЛІТАКІВ У ВОЗДУСІ.

САН ДІЕГО, Каліфорнія, 25. жовтня. — Високо в горі над водою океану зударилися зі собою два літаки, належачі до фльотної стації на Норт Айленді. Наслідком зударення погиб на місци поручник летництва Едемс, а два летуни з другого літака вийшли з тяжкими ранами.

БАЛАКУЧИЙ ГЕНЕРАЛ ПРОБУЄ ПЕРЕЧИТИ.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Англійський генерал Джан Чартерис, бувший начальник тайної англійської служби, обурувався нині дуже на американські газети за те, що вони подали його бесіду на зборах „національного артистичного клюбу", в котрій він признався в який спосіб англійська военна шпонажа придумала байку про витоплюванне товщу з тіла німецьких жовнірів німецьким урядом. Генерал обурюється на те, що газети подають промову, котра, як виголошуючий думав, остане тайною.

МІСТО ГРОЗИТЬ, ЩО БУДЕ ТОРГУВАТИ ВУГЛЕМ.

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Нюйорська стейтова вуглева комісія видала зазив до торговців вугля, щоби вони постаралися за відповідну доставу твердого вугля, а в його браку мягкого, бо в противнім разі, коли вони не достарчуть вугля подостатком, комісія дасть дозвіл міському урядови Ню Йорку торгувати вуглем.

ПОЛІЦІЯ ВТЯГАЄ ВЧЕНИХ ДО БОРОТЬБИ ПРОТИ ЗЛОЧИНУ

НЮ ЙОРК, 25. жовтня. — Нюйорська поліція оснувала хемічну лябораторію, в якій вправні хеміки мають помагати поліції висліджувати злочинців. Хеміки малиби помагати поліції через хемічні розсліди крови, найденої на одежі, оружу та других предметах; через хемічне розкладнинє алькоголю, сконфіскованого поліцією, [illegible] Досі поліція вживала в таких случаях [illegible], але не була з сього [illegible]

ДО ВСІХ:

ТО ГОЛОД НЕ УСТАВ В КРАЮ, А ТІЛЬКИ МИ СИТІ ЙОГО НЕ ВІДЧУВАЄМО.

ТО ІНВАЛІДИ НЕ ПОДУЖАЛИ, НІ РАНИ ТХ НЕ ПОГОЇЛИСЬ, ТО ТІЛЬКИ МИ НЕ ГОДНІ ВІДЧУТИ БОЛЮ ТИХ, ЩО ТМ БРАКУЄ РУК І НІГ.

ТО ТІЛЬКИ СИРОТИ В КРАЮ МОЛЯТЬСЯ ЗА ВАШЕ ЗДОРОВЛЄ, АЛЕ ВИ ВЖЕ ДАВНО ЗА НИХ ЗАБУЛИ.

ТО ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ БЮТЬ, А НЕ ВАС, ТОМУ НЕ ПАМЯТАЄТЕ ЗА НИХ І НЕ СКЛАДАЄТЕ ЦЕНТА НА ТЕПЛУ СТРАВУ ДЛЯ НИХ.

ТО ТІЛЬКИ В КРАЮ ЛЮДИ В РОЗПУЦІ, ЩО ЗАБИРАЮТЬ ТМ ЛЯХИ УКРАЇНСЬКУ ШКОЛУ, А В АМЕРИЦІ ВЖЕ Й ГОЛОВНЮ НАД ТИМ НЕ ПОХИТУЮТЬ, ЩО РІДНА ШКОЛА ПРОПАДАЄ.

КОЛИ ХОЧЕТЕ ИТИ В ПАРІ ЗІ СТАРИМ КРАЄМ, ТАК ХАЙ НЕ ПРОЙДЕ НІОДНО УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЄ, НІОДНІ ХРЕСТИНИ, НІОДНА ЗАБАВА І НІОДИН МІТИНГ, АБИ ВИ НЕ ЗІБРАЛИ МАЛОЇ ЛЕПТИ ТА НЕ ВИСЛАЛИ ЇЇ ДО КРАЮ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

В ОБОРОНІ ПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

З холмського „Нашого Життя" довідуємось про гідну постанову рівенського українського громадянства в справі польонізації тамошньої семиклясової української школи. Під проводом сенатора О. Карпінського відбулися дня 13. м. м. збори 150 батьків, які радили над приміщенням дітей в звязку зі закриттям української семиклясової школи в Рівнім, та над заснуванням також приватної української школи. В дискусії над справою закриття української 7-клясової школи, в якій забирало голос багато промовців, зясовано, що зібрання одноголосно вважає факт закриття української 7-клясової школи — неправним і вважає потрібним вжити всіх леґальних заходів до привернення 7-кл. державної української школи в Рівному. В справі відкриття приватної школи, після довшої дискусії, зібрання одноголосно постановило незалежно від домагання привернення державної школи — негайно починити кроки до відкриття ще в біжучому шкільному році приватної української 7-клясової школи в Рівному. Цю справу доручено вести місцевій „Просвіті". Одночасно прийнято рішучу поставу у відношенню до обрусительних затій „Російського Благотворительного Общества" з протоєрем Роґальским на чолі. Вислано протести до міністерства освіти у Варшаві і до секретаріяту Ліґи Націй в справі протизаконного закриття української школи й до митрополита Діонизія в справі чорносотенної політики Роґальского.

СКИТ МАНЯВСЬКИЙ.

О. Микола Кейвак, парох в Маняві, повідомляє Діло, що вістки про купно „Скита Манявського" православним митрополитом Діонизієм, не відповідають дійсности. Правда, каже, заходи в цім напрямі велись і зацікавлення Скитом Манявським у московсько-польських православних духовних кругах велике, як свідчить про це хочби новий недавній приїзд туди двох православних батюшків, що відправили на Скиті богослуженнє. Однак до самого купна не прийшло. Нинішний власник Скиту Манявського барон Ліббі (Німець) рішучо заперечив згадани вістки і заявив, що він взагалі не має пляну продати Скит, а тим більше не вробить цього у від- [illegible] Дженерал [illegible]

УКРАЇНЦІ МІСТА ДЖЕРЗИ СИТІ.

У вівторок, 27. октобра горожани міста Джерзи Сити будуть обходити так званий MOORE DAY. Є це передвиборча кампанія демократичного кандидата Мура на губернора в нашім місті. В сій компанії візьмуть участь всі горожани належачі до Демократичної Партії ріжних народностий.

Слід, щоби ми Українці також належито заманіфестували себе, бо це одинока для нас нагода дати про себе знати!

Проситься тому всіх Українців нашого міста не пожалувати труду і взяти участь в сій маніфестації як мога найчисленнійше. В маніфестації повинні взяти участь не лишень мущини але і женщини. Збірним нашим місцем буде ріг Ґрін і Сусекс ул., коло нашої церкви, точно о год. 7-ій вечером.

Політичний Клюб.

ПЕНСІЇ ДЛЯ УЧИТЕЛІВ У СССР.

У союзіСовєтських републик опубліковано декрет, на основі якого учителі народніх шкіл, що провчителювали двайцять пять літ, а в тім пять літ за совєтської влади мають право на пенсію в повному розмірі їх попередньої платні. Якщо учитель не має 25 літ служби, але непрацездатний і вчителював не меньше 15 літ, то дістає половину платні.

„ПОЛІТИКА".

На днях появиться у Львові „Політика", двотижневий огляд українського життя під редакцією д-ра Василя Панейка, який одночасно фіґурує яко видавець. Відповідальним редактором „Політики" виступає інж. Юліян Мудрак. Головними співробітниками цього органу крім д-ра В. Панейка, є др. Степан Томашівський й Іван Крипевський. Новий орган друкується в друкарні відомого соціялістичного діяча Ігнатія Єгера.

ЗНОВ ДЕФРАВДАЦІЯ.

Органи Польської Каси Ощадности відкрили великі надужиття, яких допустилися їх власні урядники. Внутрішні дослідженя виявили, що завдяки тим дефравдаціям ПКО понесла богатотисячні страти в золотовій валюті. Надужить допустилися два урядники, яких імен польська преса чомусь не публікує. Справу передано прокураторії, яка арештувала обох [illegible]

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ.

З Ковля надійшли відомости, що тамошня поліція, довідавшись від своїх конфідентів, що трійка пошукуваних нею осіб, а то Вальчука, Редчука і Семенюка ховається в хліві одного господаря в селі Верба, окружила їх в тому хліві та почала обстрілювати. Обложені боронилися і не зважаючи на просьби та наклонювання до здачі, відстрілювалися. Коли один з них Вальчук упав від поліцейської кулі, то два инші підпалили хлів і в ньому спеклися, бо хліва ніхто не ратував. Не дозволяла поліція.

ТРАГІЧНА СМЕРТЬ О. В. ЗАЯЦЯ В ХВИЛЯХ РІКИ.

Дня 2. вересня між 4 і 5 год. по полудні нагрянула на Лемківщину страшна буря з громами, блискавицями та ливним дощем. Наслідком тої бурі цілковито стемніло так, що люде мусіли світити світло по хатах. Громи спалили в селі Полонній дві хати та вбили хлопця. В такий час вертав фірою домів до Сянока парох Полонної і декан о. Володимир Заяць вкупі з тамошним посесором. Коли повертаючі переїздили ріку, нагло прибула вода, розірвала віз та пірвала зі собою о. Заяця і посесора. Фірмана витягнули коні на беріг ще живого, а о. Заяця найдено далеко від того місця на березі аж на слідуючий день неживого. Посесор, що вмів пливати, з бідою вирятувався. Покійного, що лишив жінку і 13 дітей, поховано в Полонній. Трагічна пригода викликала сердечне співчуття для родини в цілій околиці.

БУНТ ВЯЗНІВ У ПЕРЕМИШЛІ.

В карвім заведенні в Перемишлі вязні в понеділок заложили двері сінниками, підпалили їх і так при заколоті хотіли дістатися на волю. Сторожа перешкодила їх намірам.

НА ЧОМУ МОЖЕ ЗАРОБЛЯТИ УРЯД?

„Правда" подає звістку, що совєтський уряд зобовязався доставити одній американській фірмі повні колекції російських марок та банкнотів. Марки та банкноти мають бути починаючи від панування Миколи II. аж до останньої доби революції. За всю цю збірку має уряд одержати 500,000 долярів. Можна уявити собі скільки в Америці є філятелістів, що й таких, що пропадають за російськими марками.

Німецькі націоналісти відкидають локарненську умову

БЕРЛІН, 25. жовтня. — Управа групи націоналістичних послів в німецькому парляменті на окремій нараді приняла резолюцію, якою осудила висліди локарненських умов.

Наслідком того міністри з тої групи, а саме: др. Шіле, міністер внутрішніх справ; фон Шлібен, міністер скарбу; і Нойгавз, міністер торговлі зріклися своїх урядів і покинули кабінет.

Се поставило урядову більшість в кабінеті і в парляменті в трудне положенне, бо хотяй націоналісти в меньшости, але не богато меньшій від більшости, отже та невелика урядова більшість не має відваги ані поваги накидати локарненської умови пробоєм.

З уваги на се канцлер Лютер, як кажуть, подасть президентови Гінденбургови свою димісію, але він її не прийме і доручить йому далі вести кабінет.

Колиб уже рішучо не прийшло до порозуміння, то, як говорять, президент Гінденбург розпустить парлямент і розпише нові вибори під кличем приняття локарненської умови. Тоді сподівається теперішня урядова більшість, зложена з кількох партій, осягнути значнійшу більшість і переперти локарненську умову.

НЕ ХОТЯТЬ ЗРЕКТИСЯ НІМЕЦЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — Німецькі націоналісти кажуть, що вони відкидають локарненську умову, бо не хотять добровільно зрікатись німецьких земель, а саме: для Франції Альзації і Лотаринґії, а для Польщі Горішнього Шлеска і коридора до Данціґу.

Сим німецькі націоналісти заявляються за війною за сі землі в будучині.

ОПОРОЖНЕННЄ КЕЛЬНА.

БЕРЛІН, 25. жовтня. — В Локарні обіцяно Німцям, що Анґлія опорожнить німецьке місто Кельн до місяця, себто до 20-ого падолиста с. р., а тепер повідомляють з Лондону, що Кельн буде опорожнений аж в лютому, 1926 року.

ПРОТИ БАЛКАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

ПАРИЖ, 25. жовтня. — Завтра пополудні збереться тут Рада Ліґи Народів у справі грецько-болгарського конфлікту.

Французькі дипльомати заявляють, що Ліґа Народів поставиться рішучо до балканських держав і не дозволить їм на нову війну та змусить їх до мирового суду.

Кажуть, що Ліґа Народів може навіть зажадає від балканських держав, щоб і між собою заключили договори про запоруки своїх границь.

ГРЕКИ ПОСУВАЮТЬСЯ ДАЛІ НА БОЛГАРСЬКИЙ ТЕРИТОРІЇ.

СОФІЯ, столиця Болгарії, 25. жовтня. — Грецьке військо посувається щораз далі в глибину болгарії та острілює села. Притому воно нищить села. Підчас острілювання і пожеж згинуло богато осіб з цивільного населення.

ГРЕКИ ПРИЗНАЮТЬ СОБІ РАЦІЮ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 25. жовтня. — Грецьке правительство прислало відповідь генеральному секретарієтови Ліґи Народів, у якій каже, що воно мало повне право наїзду на Болгарію, бо на границі убито одного грецького жовніра.

ТАЙНА АВАНТУРИ.

ВІДЕНЬ, 25. жовтня. — З Атен, столиці Греції, передають, що авантуру з Болгарією викликав теперішний диктатор Греції, ґенерал Пангалос. Його влада, кажуть, валилась і тому, щоб удержатись, він хотів стати героєм дня та викликав авантуру з Болгарією.

Колиб Ліґа Народів геребила його плянн, так він упаде і з ним ціла його диктатура.

КАЙО У ВІЙНІ ІЗ СОЦІЯЛІСТАМИ.

ПАРИЖ, 25. жовтня. — Міністер скарбу Кайо виголосив сьогодня промову, в якій осудив плян данини від капіталу приватних власників яко шкідний і небезпечний.

Сим він зразив собі ще більше партії радикальну і соціялістичну, котрі видвигнули сей плян, і як кажуть, тепер він вже певно мусить уступити зі свого становища.

ХТО КИДАВ БОМБУ НА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО?

БЕРЛІН, 22. жовтня. — Німецький уряд повідомив польський уряд, що перед німецькою владою зізнав Українець Теофіль Ольшанський, що він кинув був бомбу у Львові на президента Польщі Войцеховського. Його, каже німецький уряд, відтак засуджено на кілька днів арешту за перехід границі і відтак поставлено під поліційний надзір, але він втік.

Та польський уряд арештував і судить Станислава Штайґера, цілком невинного.

Штайґер родом з Німеччини.

КАЖУТЬ, ЩО ІТАЛІЯ ХОЧЕ ЗАХОПИТИ АЛЬБАНІЮ.

ВІДЕНЬ, 23. жовтня. — Югославянське (сербське) правительство вислало до алянтів повідомленнє, що Італія приготовлює в тайні пляни на захопленнє Альбанії.

Сербія каже, що на се ніколи не згодиться й остерігає алянтів, що се може спричинити тільки конфлікти.

АРЕШТИ В КИЇВІ.

МОСКВА, 29. жовтня. — В Київі [illegible] ря з якоюсь [illegible]

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSBY CITY, N. J.

ЗДОБУТКИ ПОСЛІДНОЇ КОНВЕНЦІЇ ЮНІЙНОГО СОЮЗА.

Закінчена недавно конвенція Американської Федерації Праці виказала великий поступ американської юнійної організації.

На конвенції предложено звіти, що Федерація Праці має тепер близько три міліони точно платячих членів, — більше, як Федерація Праці мала колинебудь від часу війни. Коли до сього додати, що в число платячих членів не вчислено коло пів міліона страйкарів, то не можна відмовити слушности заяві урядників Федерації Праці, що організація щасливо перебула повоєнний занепад та робить добрі кроки до нового оживлення.

З цілої конвенції віяло вже справді новим духом. Старі воєнні окови злітали, а Федерація Праці збирається до завзятої орґанізації незорганізованих промислів. Конвенція готовила пляни організовання сеї кампанії, а кромі сього постановила завести бюра порали для робітників у справах обезпечення й інвестовання гроший в підприємства. Конвенція постановила виступити з орґанізованою кампанією навіть проти тих промислів, які, як автомобілевий і сталевий, досі уважалися неможливими до злобуття.

Новим бойким духом віяло теж в справі тих кругів, які розбивали робітничі юнії зі середини. Ходить тут, відомо, передовсім о комуністів. Як видно з безпосередних і посередних заяв конвенції в сій справі, американські робітники вже мають досить підпольної кертичної роботи комуністів коло розбивання юнійних орґанізацій, яким не вдалося їх опанувати, і конвенція не дишево рішила відкинути всякі зносини з большевицьким урядом у Москві, але припоручила своїм підлеглим юніям і їх відділам викидати комуністів з юнійних орґанізацій.

В сей спосіб американські зорґанізовані робітники показують, що вони думають твердо й безпощадно виступати проти своїх ворогів із зовні й своїх ворогів зі середини.

Роскривають воєнні брехні.

Підчас свого відчиту в Ню Йорку росповів анґлійський ґенерал Джеймс Чартерис, бувший голова тайної слідчої служби в анґлійській армії в час війни, цікавий факт, який кидає світло на воєнні настрої та їх використовування урядами воюючих країв.

Оповідав він про те, звідки взялася чутка, що німецький уряд уживає тіл побитих власних жовнірів для добування з них товщу та других матеріялів, потрібних до виробу штучних навозів та амуниції. Ґенерал оповідав, що при одному трупі німецького жовніра розвідна анґлійська служба найшла фотоґрафію, котра показувала, як Німці посилають домів тіла німецьких жовнірів до родин побитих. На тому самому образку було також зображено, як вони висилають трупи коний для виробу навозів. Ґенералови сейчас впала була „щаслива думка": він нагадав собі, що образець можна дуже добре зужити до пропаґанди в Китаю. Аліянти саме докладали всіх сил, щоби перетягнути Китайців на свою сторону, але ці заходи не робили великих поступів. Ось власне тепер нагода трапилася добра, бо Китайці поважають своїх предків та шанують своїх небіщиків. Фотоґрафію, забрану від німецького жовніра, вислано сейчас до Китаю, де її поміщено в китайських ґазетах, при чім цілий образця пофальшовано на стільки, що представлено, немовби Німці вживали тіл коний і тіл своїх убитих жовнірів для виробу товщу. За шість неділь опісля вістку сю перебрали з китайських ґазет анґлійські ґазети, і за короткий час вся Анґлія вірила в „страшне варенне тіл німецьких жовнірів" власним урядом, а одна ґазета помістила навіть спомини, очевидно, фальшовані, одного німецького робітника, котрий нібито працює в фабриці товщу і котрому приходиться нарешті варити товщ з тіла власного брата. Сей документ мав походити від одного Німця, і він певно ще й досі лежить десь у якомусь воєнному музею.

Таке оповідав ґенерал, думаючи, що його оповідання є дуже смішне. Так само думали й декотрі американські ґазети, з котрих одна назвала сю історію „смішним освітленням праці анґлійського уряду". Та для других ґазет у сьому оповіданню богато смішного не було. Для поважніше думаючих людий в сьому факті є лишень одна ілюстрація страшної ненависти, витвореної війною. Кождий воюючий край вірить у настрашливі річи про своїх противників. Ворог се злочинці, шахраї, убийники, обманці, для котрих нема нічого святого. Та сих злочинців роблять у значній мірі самі таки домашні уряди. Дрібна ненависть приймає фальшиві вісти за щире золото.

Зі закінченням війни старі ненависти втихають, а воєнні вісті показуються хитро придуманими брехнями.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЦЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА ... ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШІ ЦІННИКИ

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА.

(Основні думки реферату д-ра Л. Мишуги на річному засіданню Виконавчого Комітету Обєднання).

Почетвертований український нарід в Европі продовжує затяжну боротьбу за своє істнування. Навіть на Підкарпатській Руси доводиться нам боронити свій нарід перед офіціяльною чехізацією, яку безцеремонно вводить чеський уряд ще за життя Масарика, себто того, що своїм підписом запевнив автономію тій країні, а в своїх політичних засобах підніс, що чеський нарід осуджує насильство та що не хоче і не буде його вживати.

Румуни прибили на Буковині всякий національний та культурний відрух, а в Бесарабії замордували Румуни на протязі кількох днів понад 2.000 селян та випалили кільканайцять сіл. Дійшло до того, що про сей глухий кут заговорили публично найбільші уми Европи та піднесли протест проти румунського садизму.

Про те, що діється на західно-українських землях під Польщею, нам всім добре відомо. Екстермінаційна польська політика в повнім розгоні, бо при кермі польської держави стоять ті вшехпольські ідеольоги, що вже без всякої маски, а явно і недвозначно використовують державний апарат до цілковитого знищення національних меншостий, в першій мірі Українців. Два брати Грабскі - кермують сегодня польською державою і умами польської суспільности. Один з них ратує скарб польський в той спосіб, що своїми експериментами добиває економічно наше село, пролетаризує наших селян, які по причині неврожаю та повені, не можуть оплатити великих податків, кар та данин, та позбуваються за безцін останків свого движимого і недвижимого майна. Володислав Грабскі як міністер освіти завдає знова смертельний удар нашому культурному життю.

Ще не очуяв наш нарід від шкільного плебісциту, ще навіть не знає чи його змагання вратували хоч частину народної школи, а тут знова приходиться боронити перед новим замахом на знищення українського середнього шкільництва.

В соймі знова рішається доля варстату праці для українського селянина. Польська аґрарна реформа це звичайна грабіж української землі, це насильна кольонізація західно-українських земель польським напливовим елементом.

Арешти знова не устають. День в день тягають невинних людий по судах, держать без переслухання місяцями в тюрмі, а коли хто важиться голосно запротестувати проти цеї судової поведінки, того — бють.

Тих Українців, що на державній службі, а проявляють якунебудь активність в громадянському життю, або цілковито усувають зі служби, або переносять до Конгресівки. Для них нема можности навіть для культурної праці.

Положення в Польщі невинносиме і нема ніякої надії на те, щоби воно поправилося. Польща кпить собі з міжнародних зобовязань і не признає національним меншостям ніяких прав. Навіть голоси публичної опінії світа її не зворушують. Безслідно пройшов протест французьких учених в справі арештувань та побоїв, нічого не поміг протест Конгресу протестантських церков в спраті німецьких оптантів, нічого не вийде з протесту Міжнародного Конгресу Вільної Думки в справі топтання Польщею основних прав людини.

А Ліґа Націй не може знова вмішатися у внутрішні справи хоч звуть себе „українськими".

Так представляється в коротких словах наше політичне положення на західно-українських землях. Додати до него треба ще тільки те, як іде супроти польського наступу самооборонна акція з нашого боку.

Була і є ще вона в многих випадках дорівочна. Не має одностайного широко закроєного пляну і розмаху, шукає ратунку в евентуальних концесіях польського уряду, а не пристосовується в своїй цілости до тої одної конечности, що нам треба будувати в Польщі своє самостійне життя, державу в державі.

Причини того треба шукати в нашім власнім політичнім розгардіяшу і великій матеріяльній скруті, яка відтягає нераз і найкращі одиниці від громадянської праці. Тут одначе помітний зворот до кращого. Консолідація в національнім таборі вже переведена через створення Українського Національно-Демократичного Обєднання. Так звані соціялістичні партії, хоч слабі і нечисельні, але змагають рівнож до обєднання. Коли політичне життя скристалізується в формі тих двох таборів, тоді і оборонна акція буде більш успішна. Що до большевиків то їх так мале число, що як осібна ґрупа не входять в рахубу.

На Радянській Україні можна завважити під національним оглядом значний поступ. Український дух проявляє тепер таку живучість, що навіть у накинені йому московсько-комуністичні форми вливає український зміст. Під впливом цего загального руху навіть тамошня українська преса виступає прим. проти тих установ та осіб, що не перевели українізації та обстоюють явно чи потаємно „общепонятний язик" та „адін народ". Завдяки тим важким зусиллям осягнено то, що низше шкільництво зукраїнізоване, а це має велике для нас значіння, бо молоде покоління не буде носити на собі московського пятна. Середні і висші школи зукраїнізовані до половини.

Розвязання Української Комуністичної Партії (УКП) і вступлення її членів до Комуністичної Партії (большевиків) України (КП(б)У) причинилося до зукраїнізовання апарату партії, яка до сього часу була в цілости в руках неукраїнських, а її урядова мова — московська. Від 1. січня 1926 р. урядовою мовою партії буде мова українська.

Українську національну політику намагається вести звільна вже і український уряд в Харкові. Він не може йти довше проти загально-народної стихії, яка стремить до державної самостійности України. На Україні починається ґрандіозний рух, який стремить до звільнення України з під впливів Москви. На разі слідна боротьба на економічнім полі. Як відомо, цукроварство становить ледви чи не найважнійшу промислову галузь на Україні. Керує нею Москва. Проти цего піднявся живий протест по місцях, а президія Всеукраїнської Ради Народнього Господарства узнала за необхідне виділити цукрову промисловість України від всесоюзної. Це тільки початок боротьби, бо щойно тепер українство почуло себе на силах, що може зачати протестувати не тільки в культурних, але й економічних справах. Це великий крок вперід, бо прим. наші московські ступайки в Америці не відважилися до цего часу ні одного разу скритикувати московську большевицьку наїздність, що звуть себе „українськими".

Під політичним оглядом піднести треба такий факт, що на послідним конґресі Союза Радянських Соціялістичних Республик делеґати України піддали острій критиці політику Союза супроти Польщі, яка колідує з інтересами України. Ми певні, що по послідній поїздці Чичеріна до Варшави прийде до острого конфлікту між Україною а Москвою, якщо висліди тої поїздки мавби бути польсько-московський союз.

Всі ті факти були причиною, що українське громадянство на західно-українських землях стануло на тім становищі, що та держава не відповідає вправді нашому національному ідеалови, що вона ще в сильних обіймах Москви, але всетаки в ній є можливість розвинути наші національні сили. Бож і ті успіхи, які Україна в національному розумінню до сього часу осягнула, були добуті важкою боротьбою з московським центром та з українським державним апаратом, що був в московських і жидівських руках. Колиж той апарат оживлено українським елементом, то є надія, що Україна зможе згодом цілковито виемансипуватися з під впливу Москви. А коли так будемо глядіти на Радянську Україну в її теперішному виді, то можна в ній добачити завзяток майбутньої самостійної української держави. Форма цеї держави, як теперішньої так майбутньої річ другорядної ваги. Вона не вартує того, щоби через ню відмовлятися від будови держави взагалі.

Під Польщею нема для нас виглядів навіть на животіння не то розвій. Зате, якщоби західно-українські землі злучилися з Великою Україною, побільшилабися національна відпорність, бо збільшивбися контингент національно свідомого і в національній боротьбі заартовованого та випробуваного українського елементу, який цілком певно повіяби сейчас дальшу боротьбу о цілковите визволення України з під московської суверенности.

Це дуже добре розуміє Москва, тому і не спішиться визволяти західно-українські землі. Так треба розуміти і заяву Троцького про галицьку рану, яку він не спішиться гоїти, бо мовляв Галичина не належала до колишньої Росії. Москва не хоче побільшення української території, бо це йде в розріз з її московською централістичною політикою.

Зате український нарід по обох боках Збруча хоче злуки. Ідея соборности українських земель є сьогодня більш реальна, як вона була колинебудь. В громадянстві вона є, а колиби вона була в такій самій мірі і в українських урядових колах, то на її здійснення не требаби було довго ждати.

Якраз ідея соборности наказує західно-українським Українцям стояти на тім одиноко слушнім становищу, що політика поневоленого народу може бути тільки одна: підпорядкувати клясові і партійні інтереси справі національного визволення, значить сконцентрувати всі свої сили в першій мірі на визволення з під Польщі.

Так треба розуміти т. зв. орієнтацію на Радянську Україну, яка не є орієнтацією на комунізм, а тільки на Соборну Україну. Натиск треба положити на слові; Україна. Той натиск змушує нас якраз до того відношення до Радянської України, яке ми вище зазначили. В той спосіб думаємо зліквідувати польський фронт і приступити сільними силами до ліквідації фронту московського.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО

Місто Ню Йорк видає більше як $70,000.000 річно на хорих, безпомічних і бідних, около $26,000.000 дає місто а на решту складаються збірки від приватних підприємств і людий. Чи Ви знаєте, що другі цигаретки коштують менше одинак в них нема найдешевого 100% чисто турецького тютюну, який знаходиться в Мюреді? Як другі Ви ... ціною ... турецькі цигарки.

МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ.

(Кореспонденція з Праги).

Величезний здвиг українського народу, його боротьба за створення своєї державности, його осягнення на полі національнім, культурно-просвітнім, політичнім, соціяльно-економічнім, починаючи з 1917 року, будуть творити визначний період в історії України. Майбутні дослідники життя, змагань і боротьби нашого народу все будуть звертать увагу на наші часи, пильно вишукувать і студіювать матеріяли, що з ріжних боків освітлюють цікаві для них питання чи весь період взагалі. Тому на сучасне покоління Українців всіх напрямків і світоглядів, під якоюб вони географічною довжиною й шириною не були, спадає, поза всім, ще один обовязок — зберегти всі памятки, всі матеріяли сучасної української доби.

Це, нарешті, зрозуміли в Празі. З ініціятиви українського університету тут заснувалася Товариство „Музей Визвольної Боротьби України", статут якого затвердило міністерство Внутрішніх Справ Чехословацької Республики. Товариство поставило собі метою заснувать і утримувати музей і архив для зібрання і збереження матеріяльних памяток, документів, матеріялів, архивів, взагалі усіх предметів, що безпосередньо чи посередньо звязані з визвольною боротьбою України, особливо з подіями світової війни, революції та національної війни за незалежність України; крім того, має улаштовувати вистави зібраних памяток, орґанізувати та утримувати при музеї студію для наукового опрацювання та використування музейних збірок, улаштовувати наукові та популярні відчити, видавати катальоґи, часописи тощо. Т-во хоче зібрати в першу чергу весь матеріял, що знаходиться поза межами України і може мати значіння, як памятка, як історичний документ, як джерело до пізнання подій, людий, що приймали в них участь, ідей, настроїв, змагань, побуту, відносин та обіймає собою всі стадії, фази і ділянки визвольної боротьби. До таких річей належать: а) документи, грамоти, акти справ, протоколи засідань, списки, викази, доклади, урядові обіжники, накази, записки, листування, мемуари, леґітимації, пашпорти, інвентарі, оповістки, плякати, книжки, брошури, відозви, прокламації, летючки, часописні статті, програми концертів; б) пляни боїв, доклади про битви, сутички й инші військові події, звідомлення, денні рапорти, доклади про постачання, санітарні відносини, про стан та орґанізацію частин, зброю, армію, про коні та підводи, про взуття та мундури і т. д.; в) зброя і частини зброї, мундури та їх частини, відзнаки, стяги, герби, клейноти, бунчуки, музичні струменти; г) гроші, банкноти, грошові значки, поштові марки, всякі приладдя та знаряддя; д) картини, фотоґрафічні знимки, ілюстрації; е) печатки, штемпелі, бланкети, формуляри і т. п.

Дня 28. травня ц. р. відбудись перші Загальні Збори Т-ва, на яких обрано Управу в такому складі: Голова — академік проф. Іван Горбачевський, Заступник Голови проф. Олександер Лотоцький, члени: ґен. М. Омелянович-Павленко, проф. др. Олександер Колесса, проф. Василь Біднов, проф. др. Володимир Старосольський, др. Мирон Коновалець. Згідно з статутом Т-ва Сенат Українського Університету делеґував до Управи 2-х членів: проф. Дмитра Дорошенка і доц. Андрія Яковлева. До ревізійної комісії обрано: проф. Сергія Шелухина, проф. д-р. Михайла Лозинського, проф. Костя Лоського. Директором Музею обрано проф. Дмитра Антоновича. Число членів на перших зборах, крім зазначених, 36. За перші два місяці пожертвовано ріжного матеріялу й памяток 9,240 номерів. Найбільше число номерів дали: Український Університет, Центральний Союз Українського Студентства, Представництво З. У. Н. Р. у Празі, п.п. Д. Антонович, Н. Геркен, М. Коновалець, В. Сімович, В. Біднов, О. Лотоцький, Д. Дорошенко, Т. Олесюк. Нині число матеріялів майже подвоїлось. Т-во має перебрати архиви: У. С. С., Головної Команди частин У. Г. А. в Ч. С. Р., всіх бувш. дипльоматичних місій У. Н. Р., культурно-просвітного Гуртка в Йозефові, Україн. Республиканської Капелі (Кошиця) і инші. На випадок розвязання Т-ва, останні загальні збори вирішуть питання, куди передати майно Т-ва. Коли-б таких зборів не можливо було скликати, то все майно Т-ва, в тому числі все зібране в музеї, має перейти у власність Всеукраїнської Академії Наук у Київі, або Наукового Товариства ім. Т. Г. Шевченка у Львові.

Дуже бажано, щоб наше громадянство усвідомило собі вагу сконцентрування всіх історичних матеріялів в цій новоутвореній авторітетній установі. (Адреса: Praha II, Stepanska c. 49/II, Museum osvobozovacího boje Ukrajiny).

П. Тенянко.

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ МІСТА ФІЛЯДЕЛФІ
— відбудеться —
В ПАМЯТЬ 7-ЛІТНИХ РОКОВИН ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-ГО ПАДОЛИСТА 1925 РОКУ
НА УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ ПРИ 849 Н. ФРЕНКЛИН СТРІТ.
ТОРЖЕСТВО ПЕРШОГО ПАДОЛИСТА
в слідуючою програмою: ЧАСТЬ I.
1. Отворенне Торжества — п. Т. Грицей.
2. „В борбі і крові добудем право своє" сценічний образ з часів визвольної боротьби українського народу). Часть I. Уложив В. Г., старшина 10-го гарматного полку У. Г. А.
ОСОБИ:
Михайло Вороний, австрійський жовнір, відтак четар У. Г. Армії
Марія, мати Михайла, старша селянка ..... п. В. Петрусик
Івасько, брат Михайла, молодий хлопчина ..... п-ні М. Рибак
Дядько Максим, начальник громади ..... Іван Орлик
Четар Кравсь, командант стрілецької чети ..... п. М. Рибак
Катруся, наречена Михайла ..... п. С. Лічак
Бандурист ..... п-на О. Кощук
Русалки ..... п. Т. Свистун
Голос з могили, уоружена стрілецька четар-хор русалок, сурмачі, сільський нарід. — Діється в галицькому селі 1. падолиста, 1918.
Гимн відограє Січова Банда під управою п. П. Сталя.
ЧАСТЬ II.
1. Святочна промова, виголосить ..... Др. Л. Мишуга
2. F. Kreisler: Caprice Viennois, скрипкове соло, в супроводі фортепяна, відограє ..... п. Пилип Дубас
3. П. Карманський: Останний лист до матери, діточа декламація ..... виголосить Юстина Секот, уч. укр. школи в Нейстаун
4. В. Заремба: Думка, фортепянове соло, відограє ..... п-на К. Росолович
5. а) Шевченко-Лисенко: Ой Дніпре мій, Дніпре, ... п-на К. Росолович
б) Шевченко-Січинський: У мене був коханий край, барітонові соли, відспіває ..... Марія Самбір, уч. укр. школи в Фермонт Евс.
6. Т. Шевченко: Слава не поляже, діточа декламація, виголосить ..... п. В. Пеленський
7. Massenet: Elegy, відограє діточа орхестра під управою п. Пилипа Дубаса
8. Визайна стрілецьких пісень, відспіває мішаний хор під уп. п. М. Кощобійського
„В борбі і крові добудем право своє" (сценічний образ з часів визвольної боротьби українського народу). Часть II.
(Дитьбаї ...

Воно не прийде до вас через ніч. Ви мусите про нього дбати і старатися. Коли радите великі діла, то до нього зближується.

Тож розвеселіться й освіжіться цигареткою Мюред і зачніть іти за такими ділами, а вони вам принесуть щасте.

Пачки по 10 і 20

СМЕРТЬ.

(Народня легенда).

Як заболіло серце Найвищого Творця на людей за їх первородний гріх, то й післав він на землю смерть. Нема мабуть на світі такої людини, що не знала, як та смерть виглядає: кождому вона прикро заглянула в хату і косою своєю підтяла когось з його улюблених близьких. Та не кождому може відомо, звідкіля вона взялась і кого з челяди своєї Найвищий Творець вибрав і післав на таку ганебну роботу.

А сталося воно так: Коли одного разу Бог скликав усіх своїх ангелів, щоб їх оглянути, була там між ними одна діва-ангелиця, всім красам краса. І коли Господь скликав усіх, вона забарилась, бо саме тоді чесала свої довгі коси, придивляючись у краплинку роси, що зависла була на хмарочці коло самого Божого Престола.

Коли почула та красна ангелідва Божий поклик, то й подумала собі:

— Не піду-ж я з нечесаними косами; нехай почекають!

А треба сказати, що кожному Бог дав час, щоб міг прибратись та причепуритись; тільки вона так загулялась та так їй коси були розтріпались, що ніяк не встигла ставитись на Божий поклик.

Але Бог наче нічого про се не знав; сказав усім иншим ангелам свою волю і розіслав їх по цілому світі. На останку кличе ту красуню-ангелицю. А знала вона, що Бог не любить, як хто бариться його слухати, то-ж не встигши заплести коси, як стояла з гребінем у руці і з розплетеним волоссям, так і прилинула, але не була спокійна; злість мала на серці.

Глянув тільки Бог на неї і все до глибини і наскрізь побачив. Не питався він її ні про що, тільки сказав:

— Лети у світ, і великі жнива будеш там робити невпинно, без спочинку. Від сьогодня смерть будеш!

І враз з її кругленького та гожого личка відпало все тіло, очі позападали, зуби закланцали в голих щелепах; довгі коси перетворились у білу плахту, а гребінь перетворився в остру косу.

І як їй Бог звелів, так полетіла вона і літає досі по світу широкому. Чи весна зеленим килимом покриває поля й лани, чи осінь усе покриє імлою та туманом, чи мороз кригою скує все і сніг усю землю засипле — смерть не питає: косить та й косить...

Хотілаб може й спочити серешна, та куди-б вона не поступила, скрізь вже її чекають; скрізь тихо чи голосно кленуть її небогу...

І загорнеться вона у свою білу плахту, перекине косу через плече, кланцне зубами у голих щелепах та й летить далі і далі...

Раз над вечір у весняній імлі тинялась вона по світі і так була тяжко зморилась на своїх жнивах, що захотілось їй непереможно хоч на хвилинку спочити.

Та де-ж спочити? Ніхто її приймати не хотів. Вона побачила великий цвинтар, і сила людей там була; коло кождої могилки стоїть хтонебудь навколішках — тихо так було, тілько над кожною могилою нишком плаче хто, або зітхає. Одна тільки однісінька могила була, що коло неї не було нікого: і віночка на ній не було, і нічні очі там не плакали, нічні уста молитви не шепотіли. Тимчасом над цвинтарем повіяв вітер холодний, аж люде всі коло могилок здрігнулись.

То смерть була спинилась над сирітською могилою. Спинилась на хвилинку, зітхнула, а потім, обгорнувшись білою плахтою, перекинула косу через плече та й полинула далі і далі...

Полетіла далі чинити Божу волю. Але що-року на Провідну неділю прилітає вона на цвинтар. І тоді є одна така хвилинка, одна однісінька коротенька хвилинка, що ніхто тоді на всьому світі не вмирає.

Смерть плаче тоді над сирітською могилкою.

ХЛОПСЬКИЙ СИН.

Одного разу вродливий парубок, селянин, полюбив дочку богатого боярина. Стиком вони були дуже далеко від себе — він, хлоп в простому, мужицькому уборі-одязі, вона — дочка богатиря, вихована по панськи.

Щож робити парубкові? Як підійти до батька хорошої панни просити о її руку? Чи тато позволить дочці вийти замуж за хлопа? Що дочка на се скаже? Чи пасує хлопови з панами дружитись?

Як котрий з вас, хлопці, хоче про се дізнатися, (а прекрасна то історія) то пришлить $1.50 мой-ордером або марками до Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., а ми вишлемо вам книжку: ЗАХАР БЕРКУТ, написану Іваном Франком, з котрої, ми є певні, будете вдоволені і не тільки, що довідаєтесь про повисші питання, але й богато більше знання наберете про те, як відносились хлопи до панів в нашім рідним краю в давну бувальщину.

КОБЗАРЕВА СМЕРТЬ.

(Балада Змай-Йована Йовановича)

На заході на ті скелі
Упало проміння,
Ой упало, розпалось
В дороге каміння.
А на небі незличені
Зіроньки блиснули,
Як на землі злоться рої
Сльозоньки тужливі.
Чого раз безнастанку
Слези проливе?
Через того Топал-пашу,
Що він сну не має.
Скочив паша, потер чоло,
Лють термосить груди:
„Нема Бога, нема правди
І люде, не люде!
Ой, продив крови рай
Вже моря цілий,
Посіяв я в моїм краї
Зітхання важкі!
Куди пройду, земля стогне,
Рая пропадає,
Кариий мій воли не хоче,
Як крови не має."
Гляньо, добра там яж сім замків,
Він ліку не знає,
У гарем дівчат повно,
Він їх оминає.
„Ой, нічого я не хочу,
Важко в груди дуже,
Слави хочу, ймення вславить,
За тим і душа тужить.
Кобзо, кобзе, рае рае,
Гайдуки проклят,
Чи лиш нашу славу має
Все сліпак співає!
Добро, злото остогнало
Вже мені до краю,
Хочу пісні тай імення
Сліпого бажаю!
Чек та рая тільки гнуть
Із рук моїх знає,
Кобзар за злото навіть
Для мене не має?"
Так ревить скажений паша,
Жаль стискає груди:
„Гей там, службо, хай весело
В мене заграє буде!"
Приведіть старого Марка!
Чи ще тут не має?!
Кобзаря тут приведіть,
Що чарівно грає!
Хай співає, мене славить,
Ой, бо слава мала,
Рука моя всіх потирох
Сиєнь боку обмала!"
Сидять сліпець, узяв кобзу,
Тулить, пригортає,
Турки тяжкі, сліпець, співають,
Аж жуть обуває.
Турки мовить не хочуть Топал,
Сліпець мовить мовить.
Сліпець обливає,
Сивий волос впав до долу,
Кобзу покриває.
„Гей, собако! Ні, так лихо!
Гей, ой спаче милий,
У кого в руці є кобза,
Є в нього і сили!
Яка сила, джаяре клятий,
Де набрав він сили?
Ні, не слухай, співай старче,
Що тобі ли шкиле!
Діла слав ти Топал паші,
Ймення прикрасн ти
Осолодь життя гірке,
Від смерти спаси ти!
Най почую свою славу,
Славу невмірущу,
В нагороду синів твоїх
Із темниці пущу!"
„Пустиш їх ти? — старець клинув —
„Так, пустити хочу
Й сріблом-золотом я без ліку
Тебе озолочу!"
Кобзар мовчить, поблід цілий
Ох, важенькі муки,
Вдарив кобзу він по струнах,
Задрижали руки.
Співай, старче, ох, співай же,
Знаєш, я богатий,
Тебе щедро нагороджу,
Лиш не видай грать.
Твоє щастя тай надію,
Чотири синочки
Я полюблю, я покощу
Мов ті квіточки".
Задрижав сліпець старенький
Ось-ось зарідає,
Та важка як камінь мука
Груди придавляє.
Падуть слези, мочать кобзу,
Кобзар уриває,
Кинув кобзою об землю,
На шматки лаяє.
„Убійнику, потурначе,
Зрадницку проклятий,
Борг віри й роду свого,
Опір ти забудеш!
Поломив ти моє щастя,
Покосив надії,
Але кобза, сербська кобза
Брехати не вміє.
Сказав тілько, більш ні слова,
На бік похилився,
Образ мертвий біля кобзи,
Більше не забудеш.
Скрипнув паша, чорний смуток
На лиці лишився,
Дав на чоло праву руку
Тай перехрестився.
Клик, цілує старця кобзу
Крий мертвого тіла,
Махнув Турок шаблюкою,
Голова злетіла.

ДОПИСІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Враження з концерту.

Перт-амбойська громада, хоч не така то дуже велика числом, та зате сильна своєю доброю волею працювати і розвиватись. Час до часу дається представлення, а також і концерти. Діточий хор пописувався вже нераз давнійше і здобував первенство між ріжними групами в сій місцевости. Співацьке товариство Боян пописувалося вже нераз, а отсе щойно перед трома місяцями зорганізувалась Українська Банда під проводом п. В. Січки.

Послідний концерт відбувся 11-го жовтня с. р. Дохід призначено на підмогу голодуючим братам у рідним краю. Галя була виповнена по береги своїми і гостями з околиці Весь концерт складався з 16-ти точок. Вступне слово виголосив о. Максим Кінаш, парох з Елизабет, Н. Дж. Він переказав боротьбу наших братів в рідним краю, яка прибирає щораз більші розміри. Проти нас стоїть держава з військом і грішми, а останніми часами кинувся голод, який найстрашнійше відбивається на наших селах. Поміч наша конечна, якщо хочемо видержати в боротьбі з Ляхами. Тому нинішний час вимагає від нас як найбільше солідарної праці. Бесіда зробила дуже гарне враження на присутних.

Слідували попиши банди, хору мішаного, хору мужеського, який, хоч не великий числом, заслугує на повне признанне за гарне викінчення пісень; хори діточі і діточа орхестра. Не бракло також і дартій сольових, з яких на більшу увагу заслугує сольо п-ни Анни Левчик з Елизабет, Н. Дж., яка відспівала дві пісні, а відтак на загальне жадання безперестанних оплесків ще третю. У співі сеї солістки слідно щиру працю над собою і можна сподіватись, що при дальшім розвою під умілою кермою учителів „Ню Йорк Каледж оф Мюзик" виробиться з неї гарна артистка.

Мужеські соля були відспівані пп. О. Ваверчаком і В. Пеленський. У Ваварчака гарний, приємний голос. Пісні його, відповідно дібрані, робили гарне враження. В. Пеленський, як на початкуючого співака вивязався доволі добре.

Дуже гарне враження зробив танець діточий Коломийка і Козачок, тілько дальше вправлятись, щоб і на меншій сцені можна все викінчити і то ще й красше.

Надзвичайно гарне враження зробила маленька чотиро-літня дівчика Агафія Іванців, котра відспівала при пяні своїм дитячим голосочком „О, Україно", та „В горах Карпатах".

Супровід фортепяновий обняв звісний пяніст п. Е Кондрашин.

Повне признання належиться п. Д. Стецикови, за його працю при вишколенню хорів, а також побожатиб і дальшого розвою Українській Банді, яка як на початок робить гарні поступи.

Честь і вдяка всім тим, що дали свою працю в користь рідних братів, котрі простягають свої збідовані заголожені руки і спеклими устами просять хліба.

Присутний.

МУЖИК ЛІКАРЕМ.

Біда! В селі богато людий занепадає на здоровлю, хорує на всякі хороби, а лічити нема кому, бо в селі, крім баби-шептухи нема ані лікаря ані такого чоловіка, щоби міг людий ратувати.

От найшовсь один мужик і пішов далеко, до одного славного законника вчитися лікувати. Вчився він тамнільки літ вернув назад в рідне село і виліз, по вченому, помагав кождому в потребі.

Тут того чоловіка поменше знати кождий Українець і Українка, бо він не тільки, що помагав в хоробі, але й помагав свому народові пильнувати його вольностий, боронити свого добра перед всякими ворогами і дружити до кращого життя.

Як ви ще про него не читали, пришлить $1.50 до Свободи, а ми вишлемо вам книжку: Захар Беркут, написану Іваном Франком.

ЛИСТ З БРАЗИЛІЇ.

Фазенди (плянтації) кави.

В останньому часі польська еміграція в Бразилії вдарила у великий дзвін тривоги з приводу поширення польської еміграції, або краще сказати еміграції з Польщі і то виключно на фазенди кави в штаті Сан Павльо. По кольоніях, де мешкають Поляки, відбуваються численні віча з протестом проти напливу польських еміґрантів і закоротчатовання їх на ці фазенди. Коли-ж, говориться в резолюціях, еміґрація з Польщі є конечна, то таких еміґрантів спроваджувати на вільні землі, яких Бразилія має подостатком, а не віддавати в неволю фазендарів (плянтаторів).

Причиною такого руху були як статті в бразилійській пресі, так особливо низка статей д-ра Кособудзкого в куритинській польській газеті „Swit", в яких він докладно вияснює справу еміґрації на ці лихозвісні фазенди. Тому, що там працює також богато Українців і напливають нові, позволю собі подати дещо з цих статей.

Так др. Кособудзкі, навівши докладно досить тяжкі умови контракту, які кождий працюючий на фазенді мусить підписати, а також пересічний заробіток одного робітника 148 мільрейсів (коло $18). в місяць пише:

„Умови життя на фазенді досить сумні. Дванацятигодинний робочий день, цілковита залежність від фазендера, його керовника і його драбів — капанґів (помічників) унеможливлюють якенебудь організоване життя, до якого звикли вже наші еміґранти. Всякі спроби створення якоїсь професійної організації зустрінеться напевно з підозрінням в „большевизмі" і репресіями з боку варяду фазенди або місцевої поліції, яка тримає сторону обшарника, бо цей найчастіш належить до урядової партії."

Для характеристики цих відносин автор подає такі два випадки: В останніх тижнях в певній місцевости штату С. Павльо фазендер, якого дуже любили робітники - кольоністи (щасливий виняток), був за щось заарештований поліцією. Його кольоністи зібравшись, відбили його від поліції і увільнили. Тоді надійшов більший відділ поліції і відразу почав стріляти в юрбу. Люди утікли, лишивши на місці 36 чи більше трупів. Ранені поховались, з поліції ніхто не потерпів.

До цього автор додає: „Треба зауважити, що цього фазендера любили робітники, а заарештувала поліція. Щож може статись, коли який впливовий фазендер покличе поліцію проти своїх робітників, які не люблять його, а які з якогось приводу обурені?

І другий випадок: Коли не так давно до штату С. Павльо прибуло два пароплави з жовнірами з армії ґен. Врангля, людьми може до певної міри здеморалізованими війною і скитанням, але просякнутих сучасними здобутками працюючого світу, признали їх за збольшевізованих, анархістів, непожаданих елементів, посаджено на пароплави й відіслано назад до Европи.

Далі автор так малює життя кольоніста на фазенді: „Відірваний від зовнішнього світу, відокремлений мовою, не маючи ніде земляків, котрі-б йому радою, потіхою чи поміччю могли служити, мусить зійти до розпі робочого вола. Ні товариства, ні школи, ні своєї церкви, чужий світ, чужі умови, чужі люде, чужий визиск — тяжка праця, легкість набуття якої поганої роботи, замкнення в родиннім оточенню або в оточенню співотваришів цієї кавової вязниці".

Як бачимо, невесело представляється життя кольоністів на кавових плянтаціях. А що повищі твердження відповідають дійсности, я мав нагоду переконатися в розмові з вищим селянином, який приїхав з плянтації сюди, щоби між своїми розпитатись дещо про землю.

Зазначивши безнадійність такої праці на фазенді, а також замалу опіку з боку польського консуляту, автор на закінчення пише: „Правдоподібно С. Павльська влада волілаб еміґрантів українського походження, а були вже голоси в пресі, що такі еміґранти мають прибути з України. Це може бути ще одна сплетня, але може бути й правда, бо такий еміґрант не має нікого за собою. Якщо він походив би з України, то радянський уряд, як не визнаний Бразилією, не міг би служити опікою, а ті Українці, які не визнають польської державної приналежности, таксамо булиб здані на ласку й неласку кавових маґнатів.

З цього виникає, що нашим людям не слід їхати на кавові плянтації, крім цього взяти також під увагу неможливі кліматичні умови. Лишається можливість переселення на вільні землі, де після тяжкої кількалітньої праці такий кольоніст міг би стати самостійним господарем, а не вічним найманим.

ОБЛОЖЕНИЙ ЯЗИК

єсть признакою, що Ваш жолудок не травить корму як повинен. Прочистіть Ваш жолудок при помочи ПАРТОЛІ, бо вона являється найліпшим средством в таких случаях. Одна пачка — 1 долар. Шість пачок — лишень пять долярів.

АРТЕКА PARTOSA
321—6th Ave., cor. 20th St., Dept. 60, New York, N. Y.

том в найгіршому розумінню цього слова. Біда лише, що ці вільні землі лежать далеко від залізниць (150—200 кільом. гористої дороги) і що уряди штатів з причини фінансової скрути мало помагають матеріяльно кольоністам, що фактично унеможливлює їм користання землею. Тому новоприбувші еміґранти працюють в лісі при тартаках.

При цій нагоді слід зазначити, що наша еміґрація, яка з головою погрузла у внутрішніх сварах, занадто мало звертає уваги на матеріяльний бік кольоніста, а новоприбуваючими ніхто не опікується і вони самотужки шукають шляхів до кращого майбутнього.

М. Дніпровий.

НОВІ ДОМИ І ФАРМИ!

НОВІ ДОМИ І ФАРМИ!

Такий або инший новий дім з великим огородом для ярини і курий, можете від разу купити і мешкати в нім. Ціна $3750 за все, завдатку потрібно $350 коли купите, а $400 коли перебрете вже дім на себе. Решту можете платити ратами протягом 11 літ. Ті посілости суть в місті Rahway, N. J., котре є в сусідстві инших фабричних міст як Garwood, Carteret, Perth Amboy, Elizabeth і Newark. В тих містах і близько наших посілостий знайдете більше як десять тисяч фабрик. Купуючим дамо заняття в місци по $6 денно. В місцевости є школа, дві церкви, а боси і карп переїзджають через наші посілости, так само є місцевий парк десять миль довгий. Найлішу спосібність буде мав кождий до зарібку на лотах і домі з нагоди сего парку. — Пишіть або голосіться особисто до властителя Mr. I. DE TYNFO, 206 Broadway, New York City. Room 244. 224-

ДР. ВАСИЛЬ БОРАК

— отворив —

ДРУГЕ ХИРОПРАКТИЧНЕ БЮРО

ПРИ 237 EAST 11TH STREET

помежи 2-ою а 3-ою Евнею

NEW YORK, N. Y.

Дні приняття: вівторок, четвер, субота: від 10 до 12, від 2 до 8 вечер.

Tel.: Styvesant 2719

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладніші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК ..... $ 7.00
„ „ НА ПІВ РОКУ ..... $ 3.75
„ „ НА ТРИ МІСЯЦІ ..... $ 2.00

В ДЖЕРЗИ СИТІ КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:

„ „ „ НА РІК $10.00
„ „ „ НА ПІВ РОКУ ... $ 5.00
„ „ „ НА ТРИ МІСЯЦІ $2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як:

СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза удаватися зі всякими замовленнями до своєї власної друкарні на адресу:

„SVOBODA". 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

НОВІ КНИЖКИ ЯКІ МОЖНА НАБУТИ У КНИГАРНІ СВОБОДИ:

М. Капустянський — ПОХІД УКРАЇНСЬКИХ АРМІЙ НА КИЇВ—ОДЕСУ В 1919 РОЦІ (короткий воєнно-історичний огляд). Части I., II. і III. з 23 кольоровими схемами-мапами і документами в додатку. Ціна ..... 70 ц.
М. Боянів — УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ. Ціна ..... 25 ц.

ВИДАНЯ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" У ЛЬВОВІ:

Юрія Шкрумеляк — ПОЇЗД МЕРЦІВ (картини Жорт і Трудяк). Ціна 15 ц.
Василь Софронів — БО ВІРНА ВІНОКО. (Збірка поезиї). Ціна ..... 10 ц.
Евген Маланюк — СЕРЕД КУЛЬ І ГРАНАТ. (Нотатки). Ціна ..... 10 ц.
Софія Тобілевич (Карпенко-Карч) — РІДНІ ГОСТЬ. (Спогади з побуту Українських Січових Стрільців на Східній Україні). Ціна ..... 25 ц.

Замовлення платити [illegible]

ФАРМИ!

СЕ ФАРМА становить 130 акрів доброї урожайної землі, знаменитої будинок, 1 кінь, 22 корови, гарний сад, ідеальна місцевість на узліщній дорозі 8-милі до міста Little Falls, тих милі від стації молока, чверть милі від школи. Ціна $11,000, легкі услівя. Маю інших другі ріжні фарми на продаж. Пишіть або голосіться до 46-51

MICHAEL S. PUCHER,
Real Estate Agency
LITTLE FALLS, N. Y.

ДО КАНАДИ.

Нове іміґраційне право в Канаді позволяє зелізничим компаниям спровадити тільки фармерських робітників і студенцьі, кілько Канада буде потребувати. Тому що головні зелізничих компаній є в Монтреоі і вони будуть видавати позволення, звертайтесь до нас з купном шифкарт еще і тому, що з нашим бюром є сполучений North Western Employment Agency, де що дня зголошуються фармерські робітники, а хлібодаві за служниями. Всі ваші інформації пишіть на адресу: Canada Steamship Agency, Ukrainian Department, 378 Craig St. West, Montreal, Que., Canada. Властителем обох бюр є P. J. Henry, мировий судія. 250—

ДО ПОВАЖНОЇ СПРАВИ ТРЕБА СТАВИТИСЬ ПОВАЖНО.

Українська кольонія в Мидвил, Н. Дж., се не байка, а дійсність. Се не лише справа бизнесу одиниць, але се народна справа. Бизнес мусить робити кождий, щоби жити. Але попри бизнес кождий повинен мати ще якусь висшу думку, ідею. Такою ідеєю є українська кольонія. Вона вже вдалася, а тепер треба її поширити і ліпше зорґанізувати. До сього треба помочи ширшого громадянства. Хто загалом хоче культурити господарство, той повинен осісти на українській кольонії в Мидвил і там доробляти ся маєтку. А може доробитися, бо земля там добра і є всякі інші добрі умови. Запитайте лише Матолича та напишіть на адресу:

B. MATOLICZ,
N. E. Corner 7th and Green St.,
PHILADELPHIA, PA.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“

ЛІКУВАННЯ В СТАРИНІ.

В старині, коли ще не відомі були научні експерименти, надуживано часто в медицині... фільософії. Маємо на це досить доказів з римських часів. Ґален уложив книгу рецепт з відомими тоді ліками і лікарськими приписами. Оба Плінії полишили в своїх творах картину доволі високо розвиненої штуки лікування, а лікування це стреміло до цего, щоби хорому упріємнити життя. Пішло про це, щоби хорий забув про свої терпіння, а до цего вишукувано ріжних способів. Олії, пахощі, співи, музика, теплі купелі казочно уладжені — ось середники, якими послугувалися підчас лікування, не говорячи вже про масти, які нераз ділали спасенно. Ще сьогодні фабрики пахощів ломлять собі голови, якби видістати тайни виробів римських есенцій, бо нинішні не дорівнюють їм ні трівкістю ні вартістю.

В середньовіччу лікування було зовсім занедбане. Відповідало воно релігійним понятям про малу вартість дочасного життя. Мандрівні крамарі продавали на ярмарках ріжні „чудотворні“ лічничі середники. Найбільш популярний був лік, котрий мав 80 відсотків відвару маку, а саме оній в найчистішому виді. Ще сьогодні находимо сліди такого лікування по селах, зокрема часто уживають маку, як насонного середника. Що часами дитина „втихомирена“ тим способом переноситься на другий світ, це вже другорядна річ. Крім цего замовления, чари, заклятя були також надійним способом лікування.

В середніх віках почала також розвиватися хірургія. Що правда, годі вірити, коли чуємо, що операції переводили лікарі на ярмарках, але це факт. Скільки було смертних випадків, про це хроніки не говорять.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Кирило Малицький, емер. управитель школи в Щирці, помер нещадійно 15. м. м. на удар серця. Покійний був громадянином в повнім того слова розумінні. Людина чесна, солідна, горячий патріот, перейшов в останніх літах через горнило важких допусть. В часі світової війни арештований на підставі нікчемного доносу, страждав в Талерогфі, за польських часів теж був арештований і видсиджів свою „пайку“ в „Бриґідках“. Покійний був загально люблений і шанований. Тому й не диво, що на його похороні явилося богато народу зі Щирця й околиці. На вічний спочинок супроводжало Покійного 6-тьох священиків, учительський збір та шкільна молодь. Прощав Покійника гарною промовою місцевий парох о. Мих. Баринко, в імени українського учительства промовляв п. Іван Стронський з Пикудовича, а в імени щирецького громадянства бувший його ученик адвокат др. Альштетер. В. Р. П. !.

ПЕРШИЙ ІМІҐРАНТ

КОТРИЙ КОЛИ НЕБУДЬ ПРИЙШОВ ДО АМЕРИКИ, БУДЕ МОЖНА ПОБАЧИТИ В

„VANISHING AMERICAN“

ВЛАСТИВА ІСТОРІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ІНДІЯНИНА.

Представленнє два рази денно: о 2.30 і 8.30 в

CRITERION THEATRE,
BROADWAY і 44 УЛ.

„ЦАРІВНА“

ПОВІСТЬ
написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА
Ціна $2.00.
Можна набути в Книгарни „Свободи“
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВІСТЬ!

Нагнійи (Corns & Callouses) можна усунути без бритви чи ножа. Уживайте „Університаль Корн Плястер“ після долученого припису. Цина за пачку по 25 центів, за шість пачок $1.25. На спробу (Sample) посилається дарем тому, хто пришле 5 цит. марку почтову на оплату пересилки. — Пишіть на адресу: 234

UHORCHAK'S PHARMACY,
216 Washington St., Jersey City, N. J.

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 5072
коло церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найдоверніші електричні апарати.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРТ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні та і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

Острі і Хронічні Слабости лічимо після найновійших метод. Нервові ріжниці як небезпечна хороба, або як довго хорувте, я можу помочи Вам.

Помагаю скоро в хоробах нервових, шлірних, кровних, нирковых, мочевих, ревматизмових, геморойя, кишкових. Оплати умірковані. Порада і оглядини даромо.

DR. ZIS
110 E. 16th ST., NEW YORK,
межи 4th Ave. і Irvington Place
Сходи від 25 ст.
Години: Денно 9 рано до 8. вечер; в неділі від 9 рано до 4. пополудни.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. З.:

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб.
Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи“,
„SVOBODA“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

БЕРЕЖІТЬ СЕБЕ ВІ ДПРОСТІДИ.

Простуда, це кождий знає, слабість дуже дошкульна тай дуже легко її набратися у всякий час і пору року, — літо чи зима, весна чи осінь. Звичайно, причиною простуди є нагла зміна погоди; та все таки простуда трапляється частійше в зимі, коли людина сидить по більшій части в огрітій хаті, виходить дуже мало на свіжий воздух, і є більше наражена на наглу зміну температури, вийшовши з теплої хати на двір.

Простудою майкленше заразитись в натовпі, в якому все трапиться хтось, що хворіє нею. Коли простуджений кашляє і чихає на другу людину, то тимсамим заражує її тою неприємною слабістю. Кашель і чихання людини хворої простудою, є більш небезпечним чим протяги і отворені вікна.

Майже всі лікарі сьогодня годяться в тому, що протяги не шкодять і не спричиняють простуди. Дехто з них навіть каже, що від холоду людина просто змерзне тай годі, зрештою він її не шкодить. Та все таки коли виходиться з дому, треба тепло одягнутися, вже коли не тому, щоби охоронити себе від простуди, то просто з вигоди, щоби не чути зимна. Комнати мешканя повинні бути огріті, але їх температура не повинне сягати висше 68 до 70 степенів. Сухий а ще до того горячий воздух дре в горлі і носі і тим спричиняє простуду. На печі чи на „радіаторі“ все держати трохи води, щоб від пари мокрів воздух.

Харч також може або спричинити простуду або охоронити від неї; залежно від того, що і скільки людина споживає. В зимі треба звичайно їсти більше і тяжше чим в літі, бо з тіла уходить більше тепла.

Городовину та свіжі овочі треба все їсти поруч з усякою іншою стравою бо вони мають в собі такі мінеральні складники, які хоронять людину від нестравности, яка ослаблює людину і робить її більш податною на всякі слабости.

Трапляється, що людина хоч і придержується тих правил, однак западає на простуду; та тоді простуда є богато лекшою і скорше проходить.

В усяких випадках слабости треба змірити температуру хорода на це, чи хороба є небезпечна чи тільки звичайна, легка простуда. Коли температура висока, тоді треба сейчас покликати лікаря. Охорона здоровля кождого чоловіка вимагає від нього самого уваги та знання, як поступати в перших і найпростійших випадках.

ТІСНІ ВОРОТА ОСВІТИ.

Польські університети мають у найблищому часі підвищити троекратно оплату при іспитах у вищих школах. Такий є останній розпорядок міністра освіти з дня 17. вересня, з наміром підкріпити розхитаний державний буджет. З цього виходить, що доступ до вищих шкіл буде щораз важчий, а навіть неможливий для синів біднійших шарів громадянства. Студентами університету стануть тільки „паничики“, синки капіталістів. У варшавському університеті повстав студентський комітет, що має зайнятись інтервенцією з метою припинити згаданий розпорядок. У протилежнім випадку молодь буде приневолена відповісти на нього страйком.

З ПОЛІТИКА РЕКТОРОМ, ЩЕ Й КИТАЙСЬКИМ.

Советський уряд заснував у Москві китайський університет, де може вписатись 2,000 китайських студентів. При університеті буде академічний дім для 300 студентів. Ректором сього університету вибрали відомого комуністичного діяча Радека.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своїх знайомих Василя Копюрубу, котрий перебував давнійше в Ліоївіл, Кентоки, як рікнож і Петра Нечепіра, котрий перебував в Джерзи Сити, Н. Дж. Обо вони з повіту Підгаєц, село Носова і Ґаєвиско. Хто про них знавби або вони самі, зволять писати на адресу: ЮСИФ КУРИС, Calle Soll No. 9, Habana, Cuba. 50-1

ПОШУКУЮ Дмитра Драбича, має перебувати тепер в Канаді, а попередньо перебував в Ню Кенсінгтон знідки виїхав, ніж буде 4 місяці, до Канади і не дає про себе жадної вістки. Хтобн знав про него в Канаді або його адресу прошу подати мені, або ти самі зголосися до мене, бо товаришу, я маю лист з краю від того брата. ІВАН ДУДАНКЕВИЧ, Р. О. New Kensington, Pa. 250-51

ПОШУКУЮ господині, вік 25 до 35 літ, для опіки одного хлопця. Може бути вдова з одною дитиною. Може зголосити з найдальших сторін, подорож заплачу. JOHN WASYLCZYK, 455 Melrose Ave., Ambridge, Pa. 250-53

CHESTER, PA. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 156 У. Н. С. пошукує свого члена Миколу Ярощукого, котрий має перебувати в Майнерзвіл або в Пітсвіл, Па. Хтобн знав про него, або він сам, прошу подати на адресу секретаря: ІВАН ЧОПИК, 708 McIlvaine Street, Chester, Pa. 248-50

ДО ВИНАЙМУ кімната, гарно умебльована, огріванне, електрика, тижнево $1.75. Лишень для інтелігентних мущин. Голосітися під ч. 766 SOUTH FRONT STREET, PHILADELPHIA, PA. 248-51

..РЕСТАВРАНТ на продаж, бизнесова секція, близько доків і фабрик, тижневий торг від $400 до $450. — Голоситися під ч. 610 — 3rd Avenue, pir Hamilton Ave., Brooklyn, N. Y. 239,12,4,6,8,50

ЯК ХОЧЕТЕ КУПИТИ АБО ПРОДАТИ дім, бизнес або фарму, як хочете переслати гроші долярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу так прошу удатися до:
WALTER KOSTETSKI & CO., Inc.,
Business and Real Estate Broker,
4309 Germantown Ave., Phila., Pa.

ЮЛІЯ ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

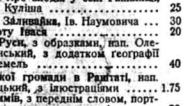

ВИПОЗИЧАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКУ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th ST., NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Катальог Книгарні „Свободи“

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ До НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на підтримане своєї літератури, не жаліли часу на читание книжок, не жаліли часу на просвіту, бо знали, що вона їм потрібна. Не диво отже, що й підносять висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо той один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи“ остається в їх організації, себто в руках самих членів та членинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи“, дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зроблені в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою“).

* Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. 30
* Буквар Дм. Андрейка 50
* Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
* Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Мік будуванними фільмами, драм. на 4 дії, В. В. Бобінки 35
Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців 50
Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
* Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, збірка і переклів після українських і англійських видавництв М. М. Белеґай, з ілюстрациями 60
* Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя 15
„Вечорниці“, сопова пісня з аранжементом фортепяна, уложив Мих. Зазуляк 50
† Вибір поезій, О. Федьковича 10
* Відлячився, оповідане з козацької давнини, А. Чайковского 1.00
† Відродженне, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і передмовою Кристяндчика. Дуже, виправлене, в текстовою реставрацією Б. Воднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
* Від себе не втечеш, оповідане Марка Вовчка 20
Вільний чоловік: инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співник 5
† Вісмтаку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. 50
* В неділю рано вілле копала, оповідане О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Умирюваний та щирий, В. Винниченка. — Загряй. — Останнє „Фортуни“. — Дні нашої слави і недолі 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергсон, пер. Евгеня Яворовський 35
* В тумані, оповідане, Л. Андреєва 20
Весельний колядник, оповідане А. Хоміка, пер. Н. Суровцова 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом Л. Сабатовою, велика святкова книга (13x17 дюймів), в карт. оправі 3.50, в волот. оправі 5.00, в люкс. оправі 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка 50
† Гаївки, колядки, гумористичні оповідання, ... 25
† Галичина в життю України др. М. Лозиньского 25
* Галка сторінка. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Державуха 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання 20
* Герой капітану Антона Сінклера (переклала Н. Романович) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстрациями 25
* Гіпнотизм і суґестія в 2-ох частях 40
† Голод, оповідане, В. Винниченка 5
† Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 3-ма малюнками Ю. Магалевского 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупина 25
† Граматика української мови для самоучитання та в допомогу шкільній науці. Друге видане з одмінами й додатками, Написав др. Евгеній Симович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
† Грушевський, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* Гумор і сатира 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20
Ґуцули й Гуцульщина І. Котковича 25
Ґеноведе, оповідане про книжну невинно засуджену на смерть 30
† Ґеноведе, оповідане для народу, переповів Антін Яворінський, з численними образками
† Голем, оповідане, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі 1.50
* Дарвінізм Емілія Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок Братів Ґрімів 15
* Два мужі — одна жінка, оповідане Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) 50
Дві могили, оповідане з сибірського життя І. Кореолевского 15
* Дві сторукські повістки про ся. О. Ніколая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстрациями 10
* Девять братів і десята сестриця Ґаля, Марка Вовчка 20
* Девять братів і десята сестриця Ґаля, оповідане Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповідане, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) 15
† Дешо про гроші 10
Діяльольська справа, або Як ксьондз Шміт замордував Анну Амвілер 25
Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
* Доля Українців, вірші, Дм. Шелудька 10
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белеґая 75
† Дорога, збірка Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і передмовою ресталрдчика. Дуже, виправлене, в текстовою реставрацією Б. Воднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
† Від себе не втечеш, оповідане Марка Вовчка 20
Вільний чоловік: инші оповідання, Ст. Костіва 40
Вічевий співник 5
† Вісмтаку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. 50
* В неділю рано вілле копала, оповідане О. Кобилянської 75
Вода в природі. — Умирюваний та щирий, В. Винниченка. — Загряй. — Останнє „Фортуни“. — Дні нашої слави і недолі 20
† Вступ до метафізики, нап. Анрі Бергсон, пер. Евгеня Яворовський 35
* В тумані, оповідане, Л. Андреєва 20
Весельний колядник, оповідане А. Хоміка, пер. Н. Суровцова 45
† Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом Л. Сабатовою, велика святкова книга (13x17 дюймів), в карт. оправі 3.50, в волот. оправі 5.00, в люкс. оправі 6.00
† Гайдамаки Т. Шевченка 50
† Гаївки, колядки, гумористичні оповідання, ... 25
† Галичина в життю України др. М. Лозиньского 25
* Галка сторінка. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Державуха 5
* Гарна історія о терпеливій Олені, донці Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання 20
* Герой капітану Антона Сінклера (переклала Н. Романович) 30
Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстрациями 25
* Гіпнотизм і суґестія в 2-ох частях 40
† Голод, оповідане, В. Винниченка 5
† Гордий цар, Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 3-ма малюнками Ю. Магалевского 20
† Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупина 25
† Граматика української мови для самоучитання та в допомогу шкільній науці. Друге видане з одмінами й додатками, Написав др. Евгеній Симович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
† Грушевський, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
* Гумор і сатира 25
† Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. 20
Ґуцули й Гуцульщина І. Котковича 25
Ґеноведе, оповідане про книжну невинно засуджену на смерть 30
† Ґеноведе, оповідане для народу, переповів Антін Яворінський, з численними образками
† Голем, оповідане, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі 1.50
* Дарвінізм Емілія Ферріера (переклад з франц.) 80
Два брати (з байок Братів Ґрімів 15
* Два мужі — одна жінка, оповідане Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) 50
Дві могили, оповідане з сибірського життя І. Кореолевского 15
* Дві сторукські повістки про ся. О. Ніколая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстрациями 10
* Девять братів і десята сестриця Ґаля, Марка Вовчка 20
* Девять братів і десята сестриця Ґаля, оповідане Марка Вовчка 20
Де любов, там і Бог, оповідане, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) 15
† Дешо про гроші 10
Діяльольська справа, або Як ксьондз Шміт замордував Анну Амвілер 25
Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
* Доля Українців, вірші, Дм. Шелудька 10
* Домашна кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі 1.00
* Домашний лікар, М. М. Белеґая 75
† Дорога, збірка Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і передмовою ресталрдчика. Дуже, виправлене, в текстовою реставрацією Б. Воднарського зрівнане видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. 2.75
† Дружим помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 арт., перший том другого частина 45 арт., другий том перша частина 50 арт., другий том друга частина 50 арт. Всі чотири книжки 1.90
* Еволюція в образах, Д. Гирда 1.25
* Естетика, повість з перших віків християнства, Хрісто Ґіф, в оправі 30
† Електричність, Н. Р. Кемпбеля 35
* Есперанто, український підручник міжнародної мови 40
* Єгуїтська преподобниця, історичне оповідане, Ор. Левицького 25
* Єлисавета, вихованка царської престола, з німецкого переклав М. П. Б. Ясельський 60
* Жителі Марса, Вол. Гериновича 10
Житє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах 15
* Житєпись чорта, М. Шустакевича 15
Жінка і її значінє в суспільним життю. — Сільська хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі 15
Жовтий Образ, оповідання в віршах, вигіт 10
† Заліск, повість Осипа Маковея, друге справлене видане, брош. 1.00
† Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського 35
† Записна книжка, оповідане, В. Винниченка 5
* Запорожська слава, історичне оповідане, А. Кониського 50
† Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького 20
* За рідний край, оповідане з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки 30
За сестрою, оповідане з козацької старини, Андр. Чайковского 35
† Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. 1.50
† Збірка „Вільного Слова“ за перший рік видання в полоні 1916 року 10
* Збірка оповідань для української молодіжи 40
Збірка повісток 10
† Збірник народних пісень і дум, брош. 50, опр. 65
† З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє“ й „Великі роковини“. У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі 3.40
† Заціли вовки і що значить назви „Русь“ і „Україна“, др. Л. Цегельського 30
† З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те 40
† Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. 2.00
З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів 35
† З мотрою радість обнялась, збірка віршів, О. Олеся 60
† З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля 10
† З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковского 1.50
† Змагання, оповідане, А. Крушельницького 90
Знанне життя, др. С. Демидчука 30
† Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками, барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50, опр. 75
З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку 30
З теренів европейської війни, що діялось і діється в нашій рідній краю 50
† З фільософії релігиї, нап. др. А. Крістенсен, пер. Мих. Лозиньский 65
† Знак чотирох, детективний роман, нап. Конан Дойл 75
† Іван Сусанін і інші оповідання, гр. Л. Толстоя 25
† Іван Франко, біоґрафічно-літературний нарис 20
† Із зазірчого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Державуха 20
† Ікона Мазепи, історичне оповідане для народа, нап. Хрістоф фон Шміт, пер. Іван Мерельский 10
Ілюстрована збірка, Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Ніч і Семірамида (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоголізм і діти 20
† Ілюстрована історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі 3.25
† Ілюстрований Шах-Гамат, страшна смерть за віру в Бога 50
† Ілюстроване українське письменство в житєписях, др. М. Павловского 35
† Індустріальний хрістіянин Даниїла де Леон і Промова В. Дебса 25

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовлений книжки повинен вписати лежить посилати через почтовий або експресовий мой-ордер на бак, але позвоню у поверхній адресі.

† Інституція, оповідане Марка Вовчка 20
† Історія боротьби віри з наукою, Дж. Дрепера (переклав з анґлійского М. Павлик) 1.50
† Історія Греції та Риму для школи й самоукиу, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський 65
† Історія заложення Заучасної Держави Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з пяної людини. — Як Сяжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (ґнійська казка). — Сватн. — Дні нашої слави і недолі 15
† Історія Московщини до Петра Великого 40
† Історія о золотокрилім лицарю 10
† Історія про гарну Магелону, оповідане з давних часів, і Про заходи у селі Гаївниці, оповідання, П. Куліша 25
† Історія про Луця Залізняка, Ів. Наумовича ... 30
† Історія про сироту Ґаєся 20
† Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеоґрафії українських земель 40
† Історія української громади в Ґрінвіч, нап. Омелян Терлецький, з ілюстрациями 1.75
† Казки братів Ґрімів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті 30
† Казки братів Ґрімів в чотирох томах з 180 малюнками, том I. 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) 60
† Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) 60
† Казки про Циганів 10
† Казки Бехштайна, ч. 1 50
† Казки Бехштайна, ч. 2 50
† Кайдашева сім'я, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволя, опр. 1.50
† Канцерід, журнал студентського кружка за рік 1919 ..... 1.00
† Камінна душа, повість, Гната Хоткевича 1.50
† Карл Маркс, його житє і наука, Емілія Тезеуса 15
† Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка 20
† Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка 20
† Катихізм християнсько-католицької релігії, третий наклад 30
† Кльоц Ґе і другі оповідання 20
† Кмиз проти кмиз, Л. Мартова 5
† Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького народу. З багатьома ілюстрациями. В картон. оправі 1.00
† Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) 1.00
† Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) 1.50
† Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, історія XVI+707, опр. 2.50
† Козацька повість, оповідане з козацької старовини, А. Чайковского 30
† Козацька повість, оповідане з козацької старовини, Андрій Чайковского, друге видання ..40
† Коли зійшло сонце, оповідане в 2.000 року, П. Крата 30
† Колядки або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видане 20
Колядки і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень старостних, воскресних і инших пісень церковних 25
† Контрасти, нарис, В. Винниченка 10
* Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мой-ордер на бак, але позвоню у поверхній адресі.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПОДАЖНЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий мой-ордер на бак, але позвоню у поверхній адресі.

"SVOBODA" 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.